

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D6 19 ธ.ค. 67		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น BRI	กว่า 10 ปีของ BRI ให้ประโยชน์กับประเทศไทยจริงหรือไม่	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - BRI คืออะไร - BRI ให้อะไรกับประเทศไทยบ้าง - สิ่งที่ต้องคำนึงจากโครงการนี้ - Debt Trap ที่เกิดขึ้นจาก BRI ในสายตาของชาติตะวันตก - แนวโน้มของประเทศไทยกับโครงการ BRI 	

โครงการ BRI ย่อมาจาก Belt and Road Initiative หรือ "โครงการเส้นทางสายไหม" เป็นโครงการริเริ่มของรัฐบาลจีนที่เปิดตัวในปี 2013 โดยประธานาธิบดี สี จิ้นผิง มีเป้าหมายหลักในการสร้างเครือข่ายการเชื่อมโยงทางการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเรือ ถนน ทางรถไฟ ท่อส่งน้ำมัน และพลังงาน รวมถึงการส่งเสริมการค้าผ่านโครงการร่วมลงทุนในหลายภูมิภาค โดยเฉพาะในเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา วัตถุประสงค์หลักของ BRI ได้แก่ 1. การสร้างความเชื่อมโยงทางนโยบาย (policy coordination) 2. การสร้างความเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐาน (facilities connectivity) 3. การลดอุปสรรคทางการค้า (unimpeded trade) 4. การเสริมสร้างความร่วมมือทางการเงิน (financial integration) 5. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (people-to-people bonds) โครงการ BRI มี 2 แนวทางหลัก ได้แก่ **เส้นทางสายไหมทางบก** (Silk Road Economic Belt) เชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ผ่านทวีปเอเชียและยุโรปโดยเน้นการพัฒนาเครือข่ายทางบก เช่น ทางรถไฟและถนนที่เชื่อมต่อระหว่างประเทศ และ **เส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ 21** (21st Century Maritime Silk Road) เชื่อมโยงประเทศผ่านทางทะเลจากจีนไปยังภูมิภาคต่าง ๆ เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แอฟริกา และยุโรป รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางท่าเรือและการขนส่งทางทะเล

โครงการ BRI มีศักยภาพที่จะให้ประโยชน์กับประเทศไทยหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงสร้างพื้นฐาน และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ต่อไปนี้คือประโยชน์ที่ประเทศไทยอาจได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ BRI 1. **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** มีโครงการทางรถไฟความเร็วสูง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางท่าเรือ และ ระบบการขนส่งทางทะเล 2. **การกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ** มีการเพิ่มโอกาสในการลงทุนโดยเฉพาะในโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ซึ่งสามารถช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว การส่งออกและการค้า การเข้าร่วมโครงการ BRI ทำให้ประเทศไทยสามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายการค้าระหว่างประเทศที่ใหญ่ขึ้น โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าจากประเทศไทยไปยังจีนและตลาดในเอเชียและยุโรป 3. **การเชื่อมโยงกับตลาดจีนและเอเชีย** โครงการ BRI จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเข้าถึง ตลาดจีน ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดในโลก และ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานใน BRI จะช่วยให้ประเทศไทยกลายเป็น ศูนย์กลางการขนส่ง ที่เชื่อมโยงเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับจีนและตลาดอื่น ๆ ในเอเชีย ทำให้ประเทศไทยสามารถเพิ่มบทบาทในเศรษฐกิจภูมิภาคได้มากขึ้น 4. การสร้างงานและการพัฒนาทักษะ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ภายใต้ BRI จะช่วยสร้างงานในหลาย ๆ ด้าน เช่น การก่อสร้าง การผลิต และการบริการ ซึ่งส่งผลให้มีการจ้างงานในระดับท้องถิ่น การร่วมงานกับจีนในโครงการต่าง ๆ เช่น การก่อสร้างรถไฟความเร็วสูง หรือการพัฒนาพลังงาน จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถ

เรียนรู้เทคโนโลยีและทักษะใหม่ ๆ จากจีน ซึ่งอาจช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถของแรงงานไทยในระยะยาว

5. ความสัมพันธ์ทางการทูตและภูมิภาค การเข้าร่วมในโครงการ BRI ทำให้ประเทศไทยสามารถเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูตและความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ ซึ่งอาจช่วยเพิ่มบทบาทของไทยในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจโลก ประเทศไทยยังสามารถใช้โครงการ BRI เพื่อยกระดับบทบาทของตนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และกลายเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงทางการค้าของอาเซียนกับจีนและประเทศอื่น ๆ ในโลกได้ 6. การพัฒนาพลังงานและสิ่งแวดล้อม โครงการ BRI บางโครงการ มุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งพลังงาน เช่น โครงการพลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานทางเลือก ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มความมั่นคงด้านพลังงานของประเทศไทย โครงการบางส่วนใน BRI ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในการก่อสร้างหรือการผลิต ซึ่งสามารถช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

แม้ว่าโครงการ BRI จะนำมาซึ่งโอกาสมากมายให้กับประเทศไทย แต่ ก็ยังมี ความท้าทาย ที่ต้องพิจารณาและบริหารจัดการอย่างรอบคอบคือ 1. ความเสี่ยงด้านหนี้สิน หากรัฐบาลไทยไม่สามารถบริหารจัดการการลงทุนโครงการได้ดีถึงแม้ประเทศไทยจะรับภาระการลงทุนทั้งหมดเองก็อาจจะเกิดปัญหาหนี้สินตามมาได้ 2. การพึ่งพาเงินมากเกินไป การมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกับจีนก็อาจทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาเงินอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน เช่น การลงทุน การขนส่งสินค้า หรือเทคโนโลยี หากจีนมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในจีน อาจกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยได้ ความใกล้ชิดทางเศรษฐกิจอาจทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับแรงกดดันทางการเมืองจากจีนในบางประเด็น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าเสรีของประเทศไทย 3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ที่โครงการนั้น ๆ ดำเนินการ โครงการบางส่วนอาจทำให้พื้นที่เกษตรกรรมหรือพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชุมชนถูกทำลายหรือย้ายไปจากที่เดิม ซึ่งอาจสร้างผลกระทบต่ออารยธรรมหรือวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น 4. ปัญหาด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการ บางครั้งโครงการ BRI อาจขาดความโปร่งใสในการดำเนินการ ทั้งในด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารจัดการ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาการทุจริต หรือการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามแผน การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ อาจทำให้เกิดความไม่พอใจหรือขัดแย้งในชุมชน 5. การเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การที่ไทยเข้าร่วมโครงการ BRI อาจนำไปสู่การเมืองภายในประเทศที่แตกแยก โดยเฉพาะเมื่อมีฝ่ายที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับการพึ่งพาเงินมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสถียรทางการเมืองของไทย อีกทั้งการที่ไทยร่วมโครงการ BRI อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ด้วย 6. ปัญหาด้านความมั่นคง การเข้าร่วมโครงการ BRI อาจทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่จะถูกดึงให้เข้าไปพัวพันในประเด็นขัดแย้งทางการทูตหรือความมั่นคงที่เกี่ยวข้องกับจีน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคและโลก

ประเด็นสำคัญของโครงการ BRI ก็คือเรื่อง กบฏหนี้ (Debt Trap) ของหลาย ๆ ประเทศ ในที่นี้ขอกกล่าวถึง สถาบันทางการเงิน 2 แห่งที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ คือ 1. Asian Development Bank หรือ ADB เป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาในภูมิภาคเอเชียที่มีสมาชิกส่วนใหญ่เป็นประเทศในเอเชีย รวมถึงประเทศตะวันตกซึ่งมีบทบาทสำคัญในการให้เงินสนับสนุนโครงการพัฒนาในประเทศต่าง ๆ

โดยมุ่งเน้นการลดความยากจน ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ 2. Asian Infrastructure Investment Bank หรือ AIIB เป็นธนาคารที่ก่อตั้งขึ้นโดย จีน มีจุดประสงค์หลักในการสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานในเอเชียและทั่วโลก ซึ่งหลายประเทศในตะวันตก โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา รวมถึง บางประเทศในทวีปยุโรป มองว่าจีนใช้ ADB และ AIIB เป็นเครื่องมือ ในการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมืองในภูมิภาค เรียกว่าเป็นการล่าอาณานิคมรูปแบบใหม่ (Neocolonialism) ด้วยการใช้ Influencive Soft Power

หันมามองแนวโน้มในอนาคตของประเทศไทยกับโครงการ BRI จะขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพ การควบคุมความเสี่ยงจากหนี้สินและการลงทุน และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับจีนและประเทศพันธมิตรอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เชื่อมโยงประเทศไทยกับตลาดและเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มที่จะช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในระดับภูมิภาคและระดับโลก

แม้ว่า 10 กว่าปีที่ผ่านมามีของ โครงการ BRI จะนำมาซึ่งโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย แต่ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ ตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่หากมีการจัดการความท้าทายเหล่านี้้อย่างระมัดระวัง จะเป็นสิ่งสำคัญทำให้การเข้าร่วมโครงการ BRI เกิดผลประโยชน์สูงสุดสำหรับประเทศไทยทั้งในปัจจุบันไปจนถึงอนาคต และ ห่างไกลจาก กับดักหนี้ ได้

พ.อ. หญิง มนทิรา ยิ้มสมบุญ

อจ.ทก.วทบ.